

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

27. juni 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat om vedrørende direktiv om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF, 83/349/EØS og 91/674/EØF om årsregnskaber og konsoliderede regnskaber for visse selskabsformer og forsikringsselskaber, KOM(2002) 259 endelig.

Anders Fogh Rasmussen

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Direktiv om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF, 83/349/EØS og 91/674/EØF om årsregnskaber og konsoliderede regnskaber for visse selskabsformer og forsikringselskaber – (Dok. KOM(2002) 259 endelig udgave)

26. juni 2002

Resumé

Sag 02-134.529
/PKJ/E&S

Den 28. maj fremsatte Europa-Kommissionen et forslag til direktiv om ændring af regnskabsdirektiverne om årsregnskaber og konsoliderede regnskaber for visse selskabsformer og forsikringselskaber. (Dok. (COM(2002) 259 endelig udgave).

Formålet med ændringerne er at modernisere regnskabsdirektiverne, da der er sket en stor udvikling indenfor regnskabsrapportering siden direktivernes vedtagelse. Ændringerne er endvidere nødvendige for at støtte den nyligt vedtagne forordning om noterede selskabers anvendelse af IAS-reglerne (IAS-forordningen). Kommissionen har til denne målsætning påpeget 3 mål i bemærkningerne til forslaget:

- Forslaget skal fjerne alle eksisterende konflikter mellem regnskabsdirektiverne og IAS
- Sikre, at frivillig anvendelse af IAS kan anvendes af virksomheder i EU, selvom de fortsat har regnskabsdirektiverne som udgangspunkt for den regnskabslovgivning, de er underlagt
- Modernisere regnskabsdirektivernes grundlæggende struktur, så de udgør en ramme for regnskabsaflæggelse, der både er i overensstemmelse med moderne praksis og tilstrækkeligt fleksibel til at kunne rumme den kommende tids udvikling i IAS

De fleste forslag til ændring af fjerde og syvende direktiv indeholder valgmulighed for medlemsstaterne og behøver derfor ikke nødvendigvis at forudsætte en pligt til at ændre lovgivningen.

Forslagene indebærer endvidere en ændring af kravene til ledelsesberetningen samt til kravene til revisionserklæringer, som formentlig betyder, at årsregnskabslovens bestemmelser om ledelsesberetninger må ændres, ligesom

det medfører et behov for ændring af reglerne om revisionspåtegningen i erklæringsbekendtgørelsen.

Ophævelsen af 7. direktivs art. 14, således at det ikke længere er muligt at udeholde koncernvirksomheder med forskelligartet aktivitet fra konsolideringen, nødvendiggør en ændring af reglerne for finansielle koncerner.

1. Baggrund og indhold

1.1 Baggrund

Den 28. maj fremsatte Europa-Kommissionen et forslag til direktiv om ændring af regnskabsdirektiverne om årsregnskaber og konsoliderede regnskaber for visse selskabsformer og forsikringsselskaber. (Dok. (COM(2002) 259 endelig udgave).

Forslaget fremsættes med hjemmel i art. 44, stk. 2, litra g) i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Forslaget – der skal behandles i henhold til traktatens art. 251 om Rådets og Parlamentets fælles beslutningstagen – kræver til vedtagelse tilslutning fra et kvalificeret flertal af Rådets medlemmer.

Regnskabsdirektiverne omfatter 4. og 7. selskabsdirektiv om henholdsvis årsregnskaber og koncernregnskaber for visse selskabsformer samt direktivet om forsikringsselskabers års- og koncernregnskaber. Direktivet om bankers og andre finansieringsinstitutters års- og koncernregnskaber er ikke medtaget i denne omgang, men forventes taget op i et senere ændringsdirektiv.

Formålet med ændringerne er en modernisering af regnskabsdirektiverne. Baggrunden herfor er, at udviklingen indenfor regnskabsrapportering i er sket med stormskridt siden direktivernes vedtagelse.

Hvis direktiverne ikke afspejler udviklingen, vil de være uegnede til at virke for europæisk harmonisering og heller ikke kunne støtte den nyligt vedtagne forordning om noterede selskabers anvendelse af IAS-reglerne (IAS-forordningen). Kommissionen har i tilknytning til denne målsætning påpeget tre mål med dette i bemærkningerne til forslaget:

- Forslaget skal fjerne alle eksisterende konflikter mellem regnskabsdirektiverne og IAS

- Sikre, at frivillig anvendelse af IAS kan anvendes af virksomheder i EU, selvom de fortsat har regnskabsdirektiverne som udgangspunkt for den regnskabslovgivning, de er underlagt
- Modernisere regnskabsdirektivernes grundlæggende struktur, så de udgør en ramme for regnskabsaflæggelse, der både er i overensstemmelse med moderne praksis og tilstrækkeligt fleksibel til at kunne rumme den kommende tids udvikling i IAS

Denne målsætning ligger også bag motiverne til den nævnte forordning.

Forslaget forventes drøftet på et arbejdsgruppemøde i slutningen af juni 2002 under det spanske formandsskab samt på 3 arbejdsgruppemøder (juli og september) under det danske formandsskab.

1.2 Indhold

a. De eksisterende balancer i fjerde direktiv giver ikke i alle tilfælde mulighed for at opstille balancen i overensstemmelse med kravene i IAS. På denne baggrund foreslås det, at medlemsstaterne kan tillade eller kræve, at selskaberne eller visse selskabsklasser kan vise balancens poster på grundlag af en sondring mellem omsætnings- og ikke-omsætningsaktiver, såfremt indholdet af de givne oplysninger mindst svarer til kravene i artikel 9 og 10 i fjerde direktiv.

b. Standardudstedere verden over, herunder International Accounting Standards Board, overvejer i øjeblikket præsentationen af selskabernes resultat, og det anses for overvejende sandsynligt, at de indtægter og omkostninger, der nu vises på resultatopgørelsen, vil blive opført sammen med øvrige indkomster og tab, der er ført direkte på egenkapitalen, på en samlet opgørelse over resultatet for perioden. Det foreslås derfor, at medlemsstaterne kan tillade eller kræve, at selskaberne eller visse selskabsklasser udarbejder en præstationsopgørelse i stedet for at opstille posterne i overensstemmelse med fjerde direktivs resultatopgørelser, såfremt indholdet af de givne oplysninger mindst svarer til kravene heri. Forslaget giver dermed direktivets opstillingsregler en vis fleksibilitet, således at de vil kunne svare til den forventede udvikling.

c. Det har vist sig, at der kan være forskel på kriterierne for hensættelser i henhold til IAS og i henhold til fjerde direktiv. Det foreslås derfor at fjerne denne uoverensstemmelse i det mindste for virksomheder, der anvender IAS. Dette sker ved at ændre direktivet, så det er i overensstemmelse med IAS, men samtidig kan medlemsstater, der har behov herfor af hensyn til skattemæssige regnskaber, tillade eller kræve, at de beløb, der hidtil er taget højde for i direktivet, fortsat kan indgå.

d. I henhold til IAS kan virksomhederne under bestemte omstændigheder (tilstedeværelsen af et effektivt marked for det pågældende aktiv) opskrive immaterielle anlægsaktiver. For at bringe overensstemmelse med IAS foreslås det, at medlemsstaternes mulighed for at tillade opskrivning som følge af merværdi af andre end materielle og finansielle aktiver udvides.

e. I maj 2001 blev fjerde direktiv ændret for at give mulighed for at værdisætte finansielle instrumenter til dagsværdi og medtage gevinster og tab heraf på resultatopgørelsen, hvorved det blev gjort muligt at anvende IAS 39 *Financial instruments: Recognition and measurement*. I henhold til andre IAS-standarder er det imidlertid også påbudt eller tilladt at ansætte visse aktivklasser til dagsværdi, herunder især IAS 40 *Investment property* og IAS 41 *Agriculture*. For at gøre det muligt at anvende disse IAS-regler foreslås det, at medlemsstaterne kan tillade eller kræve, at selskaberne eller visse selskabsklasser måler specifikke aktivkategorier udover finansielle instrumenter til dagsværdi. For yderligere at tilpasse til IAS gør direktivændringen det muligt at indregne nettoopreguleringsbeløbet på resultatopgørelsen.

f. I henhold til fjerde direktiv skal der udarbejdes en ledelsesberetning. Da fortolkningen af denne bestemmelse har ført til meget forskelligt indhold, foreslås det at gøre informationerne i ledelsesberetningen mere konsekvente. Ændringen indebærer navnlig, at ledelsesberetningen skal indeholde en afvejet og omfattende analyse og ikke blot skal omhandle de finansielle aspekter af selskabets aktiviteter. Det forventes herefter, at ledelsesberetningen også kan komme til at omfatte miljømæssige, sociale og andre relevante aspekter, der hjælper til at forstå et selskabs udvikling og stilling. Tilsvarende ændres syvende direktiv om den konsoliderede ledelsesberetning.

g. Det har vist sig, at mangler i harmoniseringen af revisionsreglerne, herunder om udarbejdelse og fremlæggelse af revisionspåtegningen, kan føre til væsentlige forskelle mellem medlemsstaterne. Dette forringer sammenligneligheden og gør det vanskeligere for brugeren at forstå revisionspåtegningerne. Det foreslås derfor at indsætte en artikel i fjerde og syvende direktiv, som indeholder minimumskrav til revisionspåtegningen på et årsregnskab og et konsolideret årsregnskab for at fremme harmoniseringen mellem medlemsstaterne.

h. I syvende direktivs art. 1 beskrives de selskaber, der betragtes som dattervirksomheder af et moderselskab. I art. 1, stk. 2, der er valgfri for medlemsstaterne, kræves imidlertid, at der foreligger en kapitalinteresse i virksomheden, for at der kan være tale om et datterselskab. Ifølge IAS betragtes en virksomhed som dattervirksomhed, uanset modervirksomheden besidder kapitalandele i virksomheden. Udviklingen, herunder væsentlige muligheder for misbrug, der blev synlige i Enron-sagen, medfører, at direktivets krav

om kapitalinteresse ikke længere er hensigtsmæssigt, ligesom det ikke stemmer overens med IAS, hvorfor det foreslås fjernet. Medlemsstaterne kan herefter pålægge en virksomhed at udarbejde konsolideret årsregnskab, uanset der ikke foreligger en kapitalinteresse.

i. 7. direktiv indeholder i art. 14 en bestemmelse, hvorefter koncernvirksomheder, der udøver en så forskelligartet virksomhed, at deres inkludering i konsolideringen, ville stride mod hensynet til et retvisende billede, skal udeholdes fra konsolideringen. Det indgår i forslaget, at denne bestemmelse ophæves, således at der i alle tilfælde skal foretages konsolidering. Begrundelsen er, at en tilsvarende bestemmelse ikke findes i IAS, og at det i alle tilfælde anses for korrekt at foretage konsolidering, uanset hvor forskelligartede koncernens aktiviteter er.

j. Art. 3 i direktivforslaget indeholder forslag til ændringer i direktiv 91/674/EØF om forsikringsselskabers årsregnskaber og konsoliderede regnskaber (forsikringsregnskabsdirektivet). Forsikringsregnskabsdirektivet er ikke et selvstående direktiv, men hviler på 4. og 7. direktiv. Kun på områder, hvor reglerne for forsikringsselskabers regnskabsaflæggelse afviger fra reglerne for ikke-forsikringsselskaber, er der fastsat særregler i direktivet. Reglerne i 4. og 7. direktiv gælder derudover som udgangspunkt også for forsikringsselskaber, idet der i direktivets er foretaget en opremsning af alle de bestemmelser i 4. og 7. direktiv, der også finder anvendelse for forsikringsselskaber. De ændringer, der gennemføres i 4. og 7. direktiv, får dermed som hovedregel også virkning for forsikringsselskaber. Forsikringsregnskabsdirektivet er ikke omfattet af de direktivændringer fra maj 2001 (direktiv 2001/65/EF), der skulle sikre, at de europæiske virksomheder kan værdiansætte finansielle instrumenter i overensstemmelse med reglerne i IAS 39. Det foreliggende direktivforslag retter op herpå, idet forslaget øger de artikler i 4. direktiv, der også finder anvendelse for forsikringsselskaber, med de nye bestemmelser, der blev fastlagt ved ændringsdirektivet fra maj 2001. Forsikringsregnskabsdirektivet adskiller sig fra 4. direktiv derved, at det allerede fra begyndelse i vidt omfang har tilladt anvendelse af dagsværdi, idet direktivet dog anvender en anden betegnelse, nemlig "nutidsværdi" ("current value"). De nye bestemmelser fra direktivet fra maj 2001 indebærer således ikke i praksis større ændringer for forsikringsselskaber.

Desuden indeholder forslaget rent direktivtekniske bestemmelser samt konsekvensændringer i de tre direktiver (navnlig 7. og forsikringsregnskabsdirektivet) som følge af ændringer i de andre to direktiver. Disse og andre uvæsentlige spørgsmål er ikke medtaget i opregningen.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke taget stilling til direktivforslaget.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Formålet med ændringerne er, som nævnt ovenfor, en nødvendig modernisering af regnskabsdirektiverne, så de kommer til at afspejle udviklingen og samtidig vil være egnet til at virke for europæisk harmonisering.

Regeringen anser de foreslåede ændringer for at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Pr. 1. januar 2002 trådte den ny årsregnskabslov i kraft (lov nr. 448 af 7. juni 2001 om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.

a. Årsregnskabsloven tillader efter bilag 2, skema 1-2, jf. § 23, ikke opstilling af balancen på grundlag af en sondring mellem omsætningsaktiver og ikke-omsætningsaktiver.

b. Efter årsregnskabslovens § 17, stk. 1, 3. pkt., er det ikke muligt at udarbejde en egentlig præstationsopgørelse, men kun at placere resultatopgørelse og opgørelse over egenkapitalen lige efter hinanden.

c. Årsregnskabsloven er allerede i overensstemmelse med direktivændringen for så vidt angår definition af hensatte forpligtelser (hensættelser), jf. § 47, stk. 1.

d. Årsregnskabsloven tillader ikke opskrivning af immaterielle anlægsaktiver, jf. § 41, stk. 1, 2. pkt.

e. Årsregnskabsloven kræver under visse omstændigheder, at specifikke kategorier af investeringsaktiver ligesom virksomhederne kan ansætte visse biologiske aktiver til dagsværdi. Det er her et krav, at netto reguleringen medtages i resultatopgørelsen. Årsregnskabsloven er således i overensstemmelse med direktivændringen.

f. Årsregnskabsloven indeholder i §§ 77 og 99 ikke et egentligt krav om en ledelsesanalyse af selskabets forhold. Selvom ledelsesberetningen ofte vil inde-

holde betydelige analyse-elementer, er det altså ikke et tilsvarende krav i årsregnskabsloven. Dette gælder også i princippet indholdskravet til analysen, selvom visse ikke-finansielle oplysninger (vidensressourcer og miljøforhold) kræves i § 99.

g. Bekendtgørelse nr. 90 af 22. februar 1996 som ændret ved bekendtgørelse nr. 1080 af 17. december 2001 (erklæringsbekendtgørelsen) indeholder krav om, hvad revisionspåtegningen skal omfatte. Her kræves ikke, at der skal oplyses om, hvilke revisionsstandarder, der er fulgt. Ligeledes er der i direktivforslaget – i overensstemmelse med de internationale revisionsstandarder – anført en videre vifte af konkluderende revisorudtalelser end i bekendtgørelsen. Til gengæld indeholder bekendtgørelsen videre og anderledes strukturerede indholdskrav end direktivet.

h. Årsregnskabslovens bilag 1, B, nr. 4, pkt. 5, kræver som koncernindikation, at et selskab besidder kapitalandele i et andet selskab, for at der kan være tale om en modervirksomhed. Bestemmelsen er ikke i overensstemmelse med direktivændringen.

i. Ophævelsen af 7. direktivs art. 14, således at det ikke længere er muligt at udeholde koncernvirksomheder med forskelligartet aktivitet fra konsolideringen, nødvendiggør en ændring af reglerne for finansielle koncerner. Efter de danske gældende regler skal bankkoncerner udeholde eventuelle forsikringsselskaber fra konsolideringen, og forsikringskoncerner skal udeholde eventuelle kreditinstitutter fra konsolidering, idet de udeholdte virksomheder indregnes i koncernregnskabet efter indre værdis metode. Ændringerne kan gennemføres ved ændring af de regnskabsbekendtgørelser for de pågældende virksomhedstyper, som Finanstilsynet har udstedt.

j. Forsikringsselskabernes regnskabsaflæggelse er omfattet af regnskabsreglerne i lov om forsikringsvirksomhed. Disse regler afløses snart af regnskabsreglerne i lov om finansiell virksomhed, som er vedtaget, men endnu ikke sat i kraft. Regnskabsreglerne i lov om finansiell virksomhed er udarbejdet med henblik på, at de finansielle virksomheders regnskaber skal følge regler, der er i overensstemmelse med IAS. Ud over reglerne i loven er forsikringsselskaber underlagt mere detaljerede regnskabsregler i henhold til bekendtgørelser udstedt af Finanstilsynet. Efter de gældende regler skal danske forsikringsselskaber anvende dagsværdi for alle finansielle aktiver. Direktivforslaget giver ikke nye muligheder på dette område, som ikke allerede er udnyttet i Danmark. Direktivforslaget berører udelukkende regler, der er indeholdt i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelser.

5. Høring

Forslaget har endnu ikke været sendt i høring hos myndigheder eller interesseorganisationer.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Med hensyn til *lovgivningsmæssige konsekvenser* indeholder de fleste forslag til ændringer i fjerde og syvende direktiv valgmulighed for medlemsstaterne og behøver ikke nødvendigvis at forudsætte en pligt til at ændre lovgivningen.

Forslaget til ændring af kravene til ledelsesberetningen betyder formentlig, at årsregnskabslovens bestemmelser om ledelsesberetninger må ændres for at give plads til den foreslåede ledelsesanalyse for mellemstore og store virksomheder.

Direktivændringen medfører også behov for ændring i reglerne om revisionserklæringer i erklæringsbekendtgørelsen.

Ophævelsen af 7. direktivs art. 14, således at det ikke længere er muligt at udeholde koncernvirksomheder med forskelligartet aktivitet fra konsolideringen, nødvendiggør endelig en ændring af reglerne for finansielle koncerner.

Direktivforslaget skønnes ikke at have *statsfinansielle konsekvenser* for Danmark.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivet kan medvirke til at øge virksomhedernes muligheder for at få tilført kapital og for at reducere deres kapitalomkostninger.

Forslaget indebærer således i sig selv et samfundsøkonomisk vækstpotentiale med deraf følgende forbedrede beskæftigelsesmuligheder og samlet velstandsfremgang.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Europaudvalget.

